

Recurs pedagògic

Fem una cooperativa

Promou:

Impulsat per:

Amb el finançament de:

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	3
Introducció a l'Economia Social i Solidària	3
COOPERATIVISME SEGONS ELS PRINCIPIS DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDARIA	4
Cooperatives d'iniciativa social	4
Cooperatives sense ànim de lucre	4
Cooperatives	4
CRONOGRAMA DEL PROJECTE FEM UNA COOPERATIVA	5

INTRODUCCIÓ

Introducció a l'Economia Social i Solidària

ESS és un conjunt d'estructures amb formes jurídiques específiques que neixen de la voluntat d'un grup de persones amb el desig d'aportar una resposta a les seves necessitats col·lectives seguint 4 principis:

1- Benefici al servei dels projectes. Es reinverteixen en el desenvolupament dels projectes. Constitueixen una reserva per a l'empresa, que no es pot repartir.

2- La persona com a centre de l'economia ha de respondre a les necessitats de les persones, contribuir al desenvolupament local, sostenible i solidari.

3- Democràcia participativa: els dirigents són escollits, la presa de decisions són col·lectives segons el principi d'una persona, un vot.

4- Lliure adhesió: totes les persones poden participar.

La visió integral de l'ESS permet considerar tots els impactes socials d'una iniciativa econòmica... En lloc de considerar exclusivament els beneficis econòmics, com ho fa la economia convencional, la visió

integral de l'ESS té en compte el benestar social, la sostenibilitat ambiental, l'igualtat de gènere i la transformació social.

Perquè és important la visió integral?

Evitar sobre les desigualtats entre Europa i Àfrica (Nord i Sud). L'acumulació de riquesa per part d'uns pocs (1%), no pot empobrir el 99% de la població. La pobresa no és un estat aïllat que afecta de manera unilateral a certs països, sinó que és una conseqüència de la sobreexplotació i sobreacumulació d'Europa.

Els recursos naturals són finits, però moltes empreses actuen com si no ho fossin (fracking)

Les necessitats de les persones són diferents, per tant l'economia ha de ser inclusiva i acceptar la diversitat.

Les decisions sobre els bens comuns (per exemple, recursos naturals) han de ser democràtiques i horitzontals. Tothom ha de poder participar de les decisions de manera igualitària, així com compartir el coneixement.

L'economia local dinamitza la vida als barri i millora la convivència ciutadana. La creació de petits negocis i cooperatives basats en els principis de l'ESS ajuden a eliminar intermediaris, facilitar la venda de productes artesanals i ecològics i promouen el consum responsable i de proximitat.

COOPERATIVISME SEGONS ELS PRINCIPIS DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDARIA

Cooperatives d'iniciativa social

Les cooperatives que tenen per finalitat la integració laboral, la plena inserció o la defensa de persones o col·lectius amb dificultats especials d'integració o afectades per l'exclusió social es consideren cooperatives d'iniciativa social. Aquestes cooperatives, independentment de la classe que siguin, han de complir els requisits establerts en l'article 144 (2n par.) de la Llei 12/2015, del 9 de juliol.

Cooperatives sense ànim de lucre

Pel que fa als concursos públics, la contractació amb ens públics, els beneficis fiscals, les subvencions i les altres mesures de foment, tenen la consideració de cooperatives sense ànim de lucre aquelles entitats que compleixen determinats requisits d'acord amb el que estableix l'article 144 de la Llei 12/2015, del 9 de juliol:

- La no distribució d'excedents de lliure disposició entre les persones sòcies.
- La no remuneració dels càrrecs del consell rector ni de les persones interventores de comptes. Si hi ha persones que no són sòcies que formin part del consell rector, aquestes sí que poden ser remunerades, sense que aquesta circumstància alteri la condició d'entitat sense ànim de lucre.

- Que les aportacions de les persones sòcies no meritin un interès superior a l'interès legal del diner.
- Que les remuneracions de les persones sòcies treballadores o, si s'escau, dels socis de treball i del personal que treballi per compte d'altri no superin el 150% de les retribucions fixades en el conveni col·lectiu corresponent. En cas que es decideixi constituir una cooperativa d'iniciativa social i/o sense ànim de lucre, cal recollir expressament als estatuts les condicions definides segons la Llei, indicant aquesta condició d'entrada en l'article referent a la denominació (generalment l'article 1 dels estatuts).

Cooperatives

Les cooperatives que tenen per objecte l'exercici en comú d'una o diverses activitats professionals s'han de sotmetre a la Llei 2/2007 de 15 de març, de societats professionals i han d'adaptar els seus estatuts a aquesta normativa. En la denominació social continguda als estatuts ha de figurar, juntament a la indicació de la forma social de cooperativa, l'expressió "professional" o la forma abreujada (P).

Als efectes de la Llei de societats professionals, és activitat professional aquella per al desenvolupament de la qual es requereix titulació universitària oficial o titulació professional, i és necessari acreditar una titulació universitària oficial i si s'escau, inscripció al col·legi professional corresponent (per exemple: advocats, metges, psicòlegs, arquitectes, entre d'altres).

CRONOGRAMA DEL PROJECTE FEM UNA COOPERATIVA

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
<p>8:15-11:15</p> <p>Presentació projecte: Fem una cooperativa</p> <p>Comencem enquesta</p> <p>11:45-14:45</p> <p>CURS PRIMERS AUXILIS</p>	<p>9:15-12:15h</p> <p>Role play</p> <p>Sortida per realitzar enquesta</p> <p>Buidatge de la informació</p>	<p>8:15-9:15h</p> <p>Presentació experiència cooperativa vista Brasil</p> <p>9:30-11:15h</p> <p>Idea de coop</p> <p>Feedback enquesta</p> <p>Nom empresa</p> <p>11:45-13:45</p> <p>Treball autònom (imatge corporativa i nom de la coop)</p>	<p>8:15-11:15</p> <p>Organització interna</p> <p>Constitució cooperativa</p> <p>Candidatura Estatuts: estructura dels estatuts</p> <p>Sostre salarials</p> <p>11:45-13:45</p> <p>Treball autònom</p> <p>Definir responsabilitats</p> <p>Organigrama</p> <p>DAFO</p>	<p>8:15-13:45</p> <p>SORTIDA VISITA COOPERATIVA</p>

DIA 1

Tasca del dia (2 hores)

Els alumnes han de preparar l'enquesta que passaran a la gent del barri. Els hi llancem una primera pregunta per tal que pensin en forma de debat.

«Com podem fer per conèixer les necessitats del barri?»

10 minuts per debatre sobre com fer-ho.

També els hi fem reflexionar per ells mateixos: «Quines són, per vosaltres, les necessitats del barri?»

10 minuts per debatre sobre quines necessitats hi han al barri.

Els hi presentem unes enquestes ja fetes perquè tinguin un model. Els hi deixem fer recerca a través d'internet. S'han de definir els següents punts:

a. Definir quina informació es vol obtenir amb aquesta enquesta.

b. Definir a qui va dirigida (persones grans, adults, treballadors, nens, etc.). La mostra.

c. Definir el nombre de gent a qui farem l'enquesta.

d. Definir on hem de fer l'enquesta (el lloc més adient).

e. Definir el nombre de preguntes i el temps per persona.

f. Definir el tipus de pregunta (resposta oberta o resposta tancada).

Per acabar, els alumnes hauran de redactar a l'ordinador l'enquesta i enviar a imprimir i fotocopiar els exemplars necessaris.

Per això utilitzaran l'eina de GOOGLE.FORMS a la web (necessari un compte de gmail per grup)

Aquí hi ha dos enllaços amb tutorials per al formulari google.

1. (temps 15:42) <https://www.youtube.com/watch?v=B6KEw59N8rU>

2. (temps 10:12) <https://www.youtube.com/watch?v=oh7gOVKNpTs>

Aquí adjuntem models d'enquestes com a referència i un llistat de webs on es pot trobar informació sobre enquestes.

DIA 2

Tasca 1 (45 minuts)

Role Play per tal que els alumnes adquireixin/entrenin eines de comunicació per dirigir-se d'una manera correcta a les persones enquestades.

Tasca 2 (15 minuts)

En grups hauran de redactar una introducció per explicar a la gent amb qui parlin el motiu de l'enquesta.

Aquí adjuntem models d'introduccions per a enquestes.

Tasca 3 (2 hores)

Anar a fer l'enquesta (sortida al carrer).

Tasca 4 (2 hores)

Introduir les dades obtingudes al formulari google per analitzar-les i extreure'n conclusions.

DIA 3

Tasca 1 (60 minuts)

Explicació què és una cooperativa i exemples pràctics.

Presentació experiència cooperativa Brasil.

Feedback dels resultats de l'enquesta.

Tasca 3 (45 minuts)

Pensar idea de cooperativa (producte que s'ofereix, missió, objectius i valors de la cooperativa).

Tasca 2 (15 minuts)

The screenshot shows a presentation window titled 'Presentació TPIG.ppt - OpenOffice Impress'. The main slide is titled 'PROCES CREACIÓ: COOPERATIVA AGROINDUSTRIA DE RECANTO DA NATUREZA'. It contains two photographs: the left one shows several bags of packaged produce, and the right one shows a group of about ten people, including women and children, standing together. The presentation interface includes a sidebar with slide thumbnails, a toolbar, and a status bar at the bottom showing 'Página 10 / 24' and the date '06/06/2018'.

Diferències entre una societat mercantil i una societat cooperativa

	Mercantil	Cooperativa
Poder	En mans del capital. La/es persona/es que més aporta/en té/nen el poder de l'empresa.	Compartit. El poder està en mans de les persones sòcies.
Vot	Accionistes. 1 acció (capital invertit) = 1 vot	Socis i sòcies 1 persona sòcia = 1 vot
Benefici	En funció del capital aportat	En funció de l'aportació a l'activitat cooperativitzada.
Pèrdues	Fluctuen segons cotització	Reducció de bestreta salarial
Remuneració	Salari	Bestreta salarial mensual (a compte dels beneficis a repartir al finalitzar l'any)

Els valors cooperatius

El cooperativisme es fonamenta en un conjunt de valors que són en essència universals: autoajuda, autoresponsabilitat, democràcia, igualtat, equitat, solidaritat, honestedat, transparència i responsabilitat social.

Autoajuda: el grup que assumeix una cooperativa manté una interrelació de suport i de treball individual en funció de la meta comuna.

Responsabilitat: totes les persones que conformen un grup cooperatiu estan pendents de complir sempre el treball que els correspon. Mai es permet que l'assoliment de l'equip es pari per haver posposat alguna tasca.

Democràcia: la màxima autoritat dintre d'un grup cooperatiu és la reunió en Assemblea de tots els seus integrants. Les decisions es prenen entre tots.

Igualtat: totes les persones del grup cooperatiu tenen els mateixos drets i deures.

L'assignació de càrrecs directius té una finalitat cooperativa perquè no hi ha privilegis especials.

Equitat: les persones que integren les cooperatives es comporten sempre de manera justa i equitativa, entenent que el reconeixement del treball aportat per cada associat és la base del bon funcionament d'una empresa cooperativa.

Solidaritat: la persona cooperativista sempre està disposada a donar suport a altres persones. Mai és indiferent a la injustícia ni a l'atropellament de la dignitat humana.

Honestedat: la persona cooperativista es mou per un comportament i expressió amb coherència i sinceritat, i d'acord amb els valors de veritat i justícia.

Transparència: els i les cooperativistes tenen una actitud o actuació pública que mostra, sense ocultar o silenciar, la realitat dels fets.

Responsabilitat social i compromís amb els altres.

Tasca 4 (45 minuts)

Nom de la cooperativa.

Dibuixar la imatge corporativa i argumentar el nom de la cooperativa. Crear la missió, objectius i valors ètics de la cooperativa.

Després del pati

Marca amb una X les accions emprenedores que podrien respondre a una cooperativa:

- En Marc, la Maria i en Vidal volen muntar una empresa d'esports d'aventura. Cadascun ha aportat 6.000 € per poder endegar la iniciativa.
- 10 famílies de persones disminuïdes físiques han comprat una furgoneta de transport adaptada. Una de les famílies hi ha posat el doble de capital que la resta i ara decideix llogar-la a un veí, també amb dificultats de mobilitat.
- L'Anna i la Laura han muntat una empresa de cultiu ecològic. Totes dues hi treballen i cooperen enormement.
- Un col·lectiu format per 20 persones crea una empresa per a la compra d'aliments de més qualitat i millor preu.

Ara que ja teniu més informació sobre les cooperatives, destaqueu quins són els principals avantatges i inconvenients de crear una cooperativa.

Avantatges	Inconvenients
-	-
-	-
-	-

En grups de tres persones digueu què enteneu per cadascun dels valors del moviment cooperatiu. Un cop finalitzat, compareu les vostres definicions amb les que han fet la resta dels grups.

Valor	Definició del grup	Conclusió final
Autoajuda		
Autoresponsabilitat		
Democràcia		
Igualtat		
Equitat		
Solidaritat		
Honestedat		
Transparència		
Responsabilitat social		

Sol·licitud del nom de la cooperativa

El primer pas del procés formal de constitució és triar el nom de la futura cooperativa, és a dir la seva denominació social.

A l'hora de triar un nom, cal tenir en compte principalment les consideracions següents:

- *Ha d'estar format per lletres de l'alfabet de qualsevol de les llengües oficials espanyoles.*
- *Pot incloure lletres o expressions numèriques i utilitzar parèntesis i cometes.*
- *Quan es creï una cooperativa amb secció de crèdit, el nom ha d'incloure l'expressió "i secció de crèdit" abans dels termes "societat cooperativa catalana" o la seva abreviatura.*
- *Es poden utilitzar inicials en tota o una part de la denominació de la societat, sempre que vagin abans d'abreviatures indicatives de la forma social (SCCL o SCCI.) i no*

coincideixin amb abreviatures de cap altra forma social.

- *Es pot referir a una activitat econòmica, sempre que sigui la realitzada per la cooperativa.*
- *Pot ser un nom inventat (paraula o paraules sense un significat concret).*
- *Pot incloure, totalment o parcialment, el nom de persones (naturals o jurídiques) sempre que siguin sòcies i donin el seu consentiment de forma expressa.*
- *No es poden incloure expressions o mots contraris a la llei o als bons costums.*
- *No es poden incloure termes que induïxin a errors sobre la naturalesa o classe de cooperativa o bé que portin a confusió amb altres tipus de persones jurídiques o entitats.*
- *CLAU: En qualsevol cas, no es pot inscriure una cooperativa si existeix una altra societat amb la mateixa denominació o amb una identitat substancial.*

DIA 4

Tasca 1

Organització interna de la cooperativa

Funcionament de les cooperatives

Els *Estatuts socials* regeixen el funcionament de la cooperativa. Els estatuts són com una mena de constitució que, consensuada per totes les persones sòcies, regularà la vida de la cooperativa. Per tant, la seva importància és indubtable i no té cap més limitació que la pròpia llei (Llei 18/2002, de 5 de juliol, de cooperatives - DOGC núm. 3679, 17.07.2002)

Les cooperatives es gestionen democràticament a través dels seus òrgans socials.

L'*Assemblea general* és el màxim òrgan d'expressió de la voluntat social. Els seus acords són obligatoris per a tots els socis. Pot decidir sobre qualsevol assumpte no delegat en un altre òrgan. Està formada per totes les persones sòcies.

1 persona sòcia = 1 vot

El *Consell rector* és l'òrgan de representació i de govern de la cooperativa, que gestiona l'empresa i exerceix, quan s'escau, el control permanent i directe de la direcció o gerència. Estableix les directrius generals d'actuació, d'acord amb la política fixada per l'assemblea general.

Les persones membres del Consell Rector són escollides per l'assemblea d'entre els socis i les sòcies de la cooperativa.

Els *Interventors de comptes* són l'òrgan de fiscalització de la gestió econòmica i social de la cooperativa.

Com es crea una cooperativa?

Per funcionar com a cooperativa cal legalitzar-se. Però abans d'iniciar els tràmits calen dos etapes prèvies: el reclutament de les persones sòcies i l'elaboració del pla de viabilitat empresarial.

Les persones que es proposen constituir una cooperativa tenen la denominació legal de *fundadors*. El conjunt format pels fundadors es coneix amb diversos noms: comissió gestora, grup promotor, grup emprenedor, etc.

Els fundadors, amb l'assessorament que creguin convenient, han de portar a terme les gestions necessàries per constituir la cooperativa. El resultat de la seva feina, de cara a la constitució de la cooperativa, ha de ser:

Aspecte	Repte del grup promotor pel que fa a la constitució
<i>Socis treballadors</i>	Un mínim de <i>tres persones</i> estan disposades a constituir la cooperativa i a ser-ne sòcies treballadores.
<i>Pla d'empresa</i>	Existeix un <i>pla d'empresa</i> que els socis i les sòcies inicials consideren viable i es responsabilitzen de dur a terme.
<i>Capital inicial</i>	Cada soci i sòcia inicials està disposat a pagar, en el moment de la constitució, com a mínim, el 25% de la seva aportació obligatòria al capital social. La suma de les aportacions pagades inicialment per tots ells no pot ser inferior a 3.000 euros.

Tasca 2

Presentació Estatuts d'una cooperativa (composició i pensar candidatures per l'Assemblea Constituent de la cooperativa).

Estatuts

Els estatuts tenen un contingut mínim obligatori, fixat per la Llei. És recomanable, però, regular en els estatuts altres aspectes relatius al funcionament de la cooperativa.

Els continguts mínims que han d'incloure els estatuts són els següents:

L'empresa cooperativa.

La denominació.

El domicili social.

L'activitat que constitueix l'objecte social.

L'àmbit territorial de l'activitat cooperativa principal.

Règim social.

Diferents tipus de persones sòcies.

Requisits per a l'admissió i els supòsits de baixa justificada dels diferents tipus de persones sòcies Els drets i les obligacions de les diferents tipus de persones sòcies.

Normes de disciplina social, tipificació de faltes i sancions, procediments sancionadors i recursos Règim econòmic.

El capital social mínim, l'aportació obligatòria mínima inicial i establir si les aportacions al capital poden donar interès.

El dret de reembossament de les aportacions i el règim de transmissions.

Criteris d'aplicació de resultats, amb la determinació dels percentatges dels excedents que s'han de destinar als fons socials obligatoris.

Gestió democràtica.

Forma i termini de convocatòria d'assemblees, regim d'adopció d'acords.

Estructura i règim d'actuació dels òrgans socials obligatoris i dels òrgans facultatius previstos Normes sobre el nomenament i la remoció dels òrgans socials obligatoris o facultatius previstos Criteris de participació intercooperativa i de foment de la formació.

Destí del fons d'educació i promoció cooperatives.

Tasca 3

Organigrama de la cooperativa

Després del pati

Tasca 4

Establir les responsabilitats de cadascuna (defini-
ció de rols i organització interna)

Tasca 5

Elaborar un DAFO de la idea de negoci.

DIA 5

Visita a una cooperativa (8:15-13:45)

Celebració de l'Assemblea Constituent

Un cop elaborats els estatuts, el conjunt de persones sòcies fundadores ha de celebrar l'assemblea constituent per prendre els acords següents:

- *Constituir la cooperativa*
- *Aprovar els estatuts socials*
- *Designar les persones que han d'efectuar els actes necessaris per legalitzar la societat fins al moment d'estar inscrita al registre*

- *Nomenar les persones sòcies si s'escau, no sòcies que constituïran el primer consell rector, un cop inscrita la societat.*

El consell rector estarà format per un mínim de 3 membres excepte en el cas que la cooperativa tingui 2 socis

L'acta de l'assemblea constitutiva, que es pot celebrar directament davant del notari, ha de ser signada per totes les persones sòcies de la cooperativa i s'hi han de fer constar, almenys, el seus noms oficials complets i el seu número d'identificació fiscal (NIF), o d'algun altre document d'identificació (NIE o passaport, segons el cas).